
سعید باغستانی
باب با علوم
آشنایی ندارم

بسم الله الرحمن الرحیم

باب با علوم، آشنایی ندارم!

نویسنده:

سعید باغستانی

ناشر چاپی:

سایت بهائی پژوهی

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

باب با علوم، آشنایی ندارم!

مشخصات کتاب

بر گرفته از:

(نقدی بر گزارش یک مورخ بهائی مآب از گفتگوی باب و علمای تبریز)

مؤلف: سعید باغستانی

باب: با علوم، آشنایی ندارم!

آقای عباس امانت (متعلق به خانواده بهائی «امانت») از مورخان معاصر است که در غرب می‌زید و تعلق خاطرش به باب و بهاء، از خلال سطور کتابش؛ «قبله عالم»، هویدا است. این مورخ بهائی (در گزارش مذاکره علمای تبریز با باب) از علی‌محمد باب، با تعابیری چون «پیام‌آور» (بخوانید: پیغمبر)، «سید پرجاذبه شیرازی» و نیز «چهره‌ای جوان و گیرا» یاد می کند «که نوید عصر جدیدی را می‌داد»! [۱] همچنین، او را «پارسای فرانگر» می‌خواند «که مرجعیت علما را به مبارزه می‌طلبید»! [۲] (و البته کاری به این ندارد که: باب توان و جرئت با علما را نداشت و این علما بودند که او را به مبارزه خوانده بودند). وی اعتراف باب (در مجلس علما) به ناآگاهی از علوم زمانه را «اقرار صادقانه» می‌خواند [۳] که می‌دانیم طنین خوش آهنگ واژه صداقت، به طور طبیعی از انعکاس «منفی» مطلب در ذهن خواننده کتاب می کاهد و متقابلا در شرح چالش علمی علما با باب، از تعابیری گزنده همچون «استنطاق»، «تفتیش عقاید»، و «طعن و لعن و ریشخندهای دشنام آمیز» سود می‌جوید [۴] که خالی از تاثیر سوء در ذهن خواننده نیست. به همین نمط، باید از اقدام وی به چهره‌پردازی «منفی» از ملا محمود نظام العلماء (ملاباشی ولیعهد، و قهرمان پیروز بحث با باب در مجلس تبریز) یاد کرد که دورخیز حساب شده آن از حدود ۳۰ صفحه پیشتر آغاز می‌شود. [۵] . ترديف (حساب شده) این گونه تعابیر و جملات مثبت (و بعضا کاملا «مرید گونه») از گفتار و رفتار باب، در کنار ارائه تصویری سیاه از منش و روش جناح حریف، پیدا است که خواننده را در فضای روانی خاصی به نفع باب قرار داده و توان قضاوت علمی و عادلانه را در وی تضعیف می کند، و این رویه، هرگز شایسته یک اثر علمی و تحقیق بی‌طرفانه نیست. مورخ بزرگ ما، ضمنا وسط دعوا، «نرخ» هم تعیین می کند و «معجزه» را. که کار پیامبران است. همردیف «سحر» قرار می‌دهد:«در تصور کودکانه ناصرالدین میرزا، که هنوز در سودای جن و پری به سر می‌برد، پیام باب تنها در صورتی به دل می‌نشست که وی قادر می‌بود از بوته آزمایش سحر و اعجاز، موفق بیرون آید...». [۶] در حالی که باید از زبان شاعر نکته‌سنج به وی تذکر داد که: «سحر با معجزه پهلو نزند، دل خوشدار»! همچنین، در خلال گزارش واقعه، از زبان باب نقل می کند که به علمای تبریز گفته است که «وی به راستی همان امام زمان، مهدی موعود، است که هزاران سال [؟!] مردمان، چشم به راه بازگشتش بوده‌اند». و ان شاءالله این سخن نیز تنها یک «اشتباه لپی» در نقل اظهارات باب (بلکه اشتباه مترجم در برگردان مطلب به فارسی) باشد و اشتباه عدد«هزار» سال با «هزاران»! سال ناشی از بی‌اطلاعی عجیب او (یا مترجم کتاب) از مدت غیبت امام عصر (به اعتقاد شیعیان، و حتی گفته مکرر باب) نباشد. [۷] . مع الوصف، جالب است بدانیم، گزارشی که جناب امانت، از مذاکره علمای تبریز با باب به دست داده، به رغم «رتوش‌ها و تک مضراب‌های حساب شده» وی در خلال گزارش، حاوی اعترافات جالبی است. عیب می جمله بگفتی، هنرش نیز بگوی! امانت، سخن را با پیش پرده «استقبال گرم» مردم ارومیه از باب، و انتظار بی‌صبرانه اهل تبریز نسبت به نتایج گفتگوی علما با باب، آغاز می کند و سپس مطلب را به گزارش مذاکرات باب و علما می‌کشاند که لب آن. با حذف حاشیه‌پردازی‌ها. چنین است: علما در بحث با باب، او را «رگبار» سؤالات «از صرف و نحو عربی گرفته تا سؤالات درباره متن و تفسیر احادیث، شأن نزول آیات قرآنی، نکات باریک الهیات و حکمت، مسائل شرعی... طب

بقراطی و تأثیر امزجه اربعه بر یکدیگر» بستند و باب «اقرار» کرد «که با این علوم آشنایی ندارد». این اقرار، علما را «جسورتر کرد... تحقیر و تمسخر علما کافی بود که دستور دولت تحقق پذیرد و مانع شود که مردمان، دل در گرو» باب دهند. ملاباشی از او «خواست که اگر» واقعا «صاحب کرامت است معجزی از خود بروز دهد و» سلامت «محمدشاه بیمار را به او بازگرداند». ناصرالدین میرزا ولیعهد، «شرط معامله را سهل‌تر کرد و از باب خواست به جای این کار، جوانی ملاباشی را به او بازگرداند. ولیعهد... می‌پنداشت که باب واقعا نیروی معجزآسا دارد، ولی پاسخ باب به این درخواست... ساده بود: «در قوه ندارم». در عوض برای اثبات صدق مدعای خویش، شروع به نزول آیات عربی به سبک قرآن کرد، عملی که پیوسته آن را یگانه معجزه خود شمرده بود [که آن هم مورد ایراد نحوی واقع شد]... تأکید مکرر باب که از علوم عادی سر رشته‌ای ندارد، مباحثه بین» او و علما «را تشدید کرد و در این میان، همدلی متزلزل»ی نیز که شاهزاده ولیعهد در بدو مجلس نسبت به باب داشت «از دست رفت. شور و اشتیاق شاهزاده رفته رفته مبدل به بی‌تفاوتی و حتی بی‌حوصلگی گردید، تا آن که باب، در عکس‌العمل به تهمت کفر و شیادی از جانب علماء، با عصبانیت برای بار نخست علنا گفت که وی به راستی همان امام زمان، مهدی موعود، است که هزاران سال مردمان چشم به راه بازگشتش بوده‌اند. این ادعای شگرف، فریاد اعتراض مجتهدین خروشیده را به اوج رساند. طعن و لعن و ریشخندهای دشنام‌آمیز آنان باب را واداشت با غیظ بپرسد «مگر من مسخره‌ام؟ و بعد در طول بقیه محاکمه به اعتراض ساکت ماند». در «تصور» ولیعهد پیام باب، تنها در صورتی به دلش می‌نشست که وی قادر می‌بود از بوته آزمایش... اعجاز، موفق بیرون آید. رفتار و کردار باب هر چقدر هم شگفت‌انگیز، باز فاقد آن نفس مسیحایی بود که بتواند هزاران تن، از جمله شخص ولیعهد، را مرید خویشتن سازد... مجتهدین تبریز... آن زیرکی را داشتند که ناصرالدین را از تمایل به جانب مدعی جوان باز دارند. و این واقعیت، امکان سازش باب را با دولت قاجار تیره‌تر کرد...». [۸] . این گونه اعترافات، پیدا است که نه تنها شیفتگان باب و بهاء را خشنود نمی‌سازد، بلکه طبل رسوایی‌شان را نیز از بام می‌افکند. لهذا بعید نیست که اختلافی که (گفته می‌شود) اخیرا بین محفل بهائیت و امانت بالا گرفته ناشی از همین بی‌احتیاطی‌ها! باشد. که امیدواریم جناب امانت، «حقیقت» را بیش از «افلاطون» دوست داشته و راست راه «درک» حقیقت و «اعتراف» بدان را بی‌اعتنا به سرزنش‌های خار مغیلان، و با قوت بیشتر، ادامه دهد. ایدون باد!

پاورقی

[۱] ر.ک، قبله عالم، صص ۱۴۱ –۱۳۹.

[۲] همان، ص ۱۳۹.

[۳] همان، ص ۱۴۱.

[۴] همان، ص ۱۳۸ و ۱۴۱ – ۱۴۰.

[۵] ر.ک، ص ۱۱۰ و بعد. مثلاـ شوخی ادبی فرهاد میرزا (شاهزاده فاضل و ادیب قاجار) با نظام العلماء در یک نامه را، که نظیر آن در مکتوبات ادبای آن زمان به یکدیگر کم نیست، دستمایه این نتیجه‌گیری نادرست قرار داده که نظام العلماء، با اندرزهای عرفانی‌اش «خود را موضوع شوخی و دست‌اندازی محافل درباری ساخته بود»! ادعایی که بسیار «لاغرتر» از دلیل آن است.

[۶] همان، ص ۱۴۲. در ادامه می‌نویسد:«باب، خود را نه ساحری با ید بیضا، بلکه پیامبری می‌پنداشت که بر ادعای مهدویت خود تکیه می‌کرد». می‌بینید که موسای پیامبر را که یکی از معجزاتش؛ «ید بیضا» (دست نورانی) بود، ساحری! با ید بیضا می‌خواند.

[۷] از کسی چون امانت، که ژست علمی و تحقیقی به خود گرفته است، طبعا نمی‌توان توقع داشت که صریحا و با ادبیاتی از سنخ ادبیات مبلغان بابی و بهائی (نظیر مؤلف نقطهٔ الکاف و اشراق خاوری و فیضی و ابوالفضل گلپایگانی و حتی حسن موقر بالیوزی) شیفتگی خویش به حضرت رب اعلی و حضرت احدیت (بخوانید: باب و بهاء) را بر ملا سازد. ناگزیر باید در پس نقاب تحقیق

علمی پنهان شد و چنانچه قرار است گامی در جهت تبلیغ این مسلک، یا دست کم توجیه و تبرئه مدعیان آن از نسبت‌ها و اتهامات، برداشت، این کار را با ژست علمی و در قالب تحقیقات آکادمیک پیش برد....

[۸] همان، صص ۱۴۳ –۱۳۸.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و…

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و …

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : -۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-IR۹۰ ۰۶۰۹-۵۳به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».